

ערפלי טוהר

חג הפסח (פה סח) – חג גאולת הדיבור

הרב יוחנן פריד

כתב רבי חיים ויטאל זצוק"ל בספר 'פרי עץ חיים' כי שם חג המצות הוא '**פסח'** (=פה סח) ופירושו חג של 'תבונה', **כי ה'פה' הוא 'תבונה'** וזה סוד סיפור יציאת מצרים. (שער חג המצות, פרק א)

משה רבנו ע"ה ידע כי סוד יציאת מצרים נעוץ ב'דיבור' - ולכן השיבו הקב"ה, כאשר אמר 'לא איש דברים אנכי' - "מי ישום פה לאדם".

כותב מרן הרב זצ"ל: "הדיבור בכללו - יש לו כח כפול: דיבור של קודש ודיבור של חול, **דיבור הקודש** - מוצאו ממקור הדעה העליונה, יוצרת כל היצורים ('**בדעתו** - תהומות נבקעו') ו**דיבור החול** - מקורו הוא למטה, מהיצורים הבאים ומתרשמים בנפשו של אדם מכל מה **שיש ביצירה**" (עולת ראייה א, עמ' קצב)

והסבר הדברים הוא כי חכמתו של האדם - באה **מן** העולם, והדיבורים - נוצרו **מן** הדברים, אולם הקב"ה לנו נתן את כח דיבורו - **שיצר** בו את העולם, **דיבור שקדם לעולם**, בבחינת חכמה עילאה - **אורייתא**, אשר בה נסתכל הקב"ה - וברא את העולם.

משום כך - יש בתפילה, שהיא סוג של דיבור, יכולת להשפיע על העולם ועל הנהגתו המעשית.

ועוד: **הדיבור - שקדם לעולם**, ואשר בו נברא העולם, הוא כולו **אחדות** שהרי יסודו בד' אחד, ולעומת זאת - הדיבור הבא מן העולם - כולו **שניות**, שהרי כולו מתייחס **לעצמים שונים ונפרדים** ורק כאשר הוא מתעלה וחוזר למקור היצירה - הוא שב ומתאחד.

על כן **השניות** - שהיא **התפיסה האלילית**, בהעניקה כוחות לדברים הנפרדים, 'שמפריד איזה כח מד' יתברך, ונותן לו שליטה בפני עצמו' (רבי צדוק, תקנת השבין, עמ' לד ועוד)

לפיכך מצוות הסיפור (בפה!) ביציאת מצרים - היא הביטוי ובו המעשה - לגאולתו ולהעלאתו של כח הדיבור !